

Leagănele copiilor din Basarabia (sfârșitul sec. al XIX-lea – mijlocul sec. XX)

Elena MADAN, Universitatea Tehnică a Moldovei

Una din piesele de mobilier care putea fi întâlnite în casele țărănești era leagănul. Leagănul prezintă un pat mic, care avea scop de a asigura copilului mic un spațiu de dormit, ce poate fi pus în mișcare, pentru al putea adormi mai ușor. De cele mai multe ori în calitate de leagăn se folosea albia/ covata, fiind mai accesibilă, iar datorită formei rotunjite a fundului putea fi plasată pe un suport plat (pat, prispă) unde acest leagăn putea balansa sau albiei i se puneau niște funii care erau agățate de grindă care asigurau o amplitudine mai mare pentru legănare.

În urma cercetărilor de teren am putea delimita în mare măsură două tipuri de leagăne, cu unele variații:

1) *Leagăn suspendat*, construit din împletitură de nuiele, din pânză sau din scânduri, având forma unui coș alungit care se agăță cu frânghii de bârnele tavanului în apropierea vetrei sau a patului.

2) *Leagăn așezat pe podea*, care prezintă câteva variații:

- în care însăși cutia-suport pentru așternut putea fi așezată pe podea, deoarece forma ei era formată dintr-o cutie de scânduri fixate pe un suport în formă de semicerc ce îi permitea balansarea dintr-o parte în alta.

- leagănul în care cutia-suport pentru așternut era susținută de doi stâlpi prin cuie, sau inele din metal ce asigurau balansarea. Acești stâlpi de susținere se terminau (în partea de jos) în niște structuri din scânduri, fiind plasate orizontal, iar între ei erau prinși prin una sau două stîngii ce asigurau stabilitatea leagănelui.

- iar o altă variație o prezintă, așa numitul leagăn cu talpă, care era construit din patru picioare, ce serveau în calitate de carcasă pentru cutia-suport. Aceste picioare sunt unite cu două tălpi arcuite care permit însăși balansarea (legănarea).

În concluzie putem constata, cu părere de rău, că exemplarele găsite caracteristice pentru Basarabia la sf. sec. al XIX-lea – mijlocul sec. XX, nu prezintă elemente artistice aplicate deosebite (prin incizie sau pirogravură), spre deosebire de alte piese analoage găsite pe teritoriul României, deși găsim aproximativ aceleași tipuri de leagăne. Dar totuși, trebuie să menționăm că fiecare leagăn în parte prezintă un caracter și interes aparte.

Cuvinte-cheie: leagăn, balansare, clasificare, formă, elemente artistice.